

Dan JITIANU

REMEMBER

Cacialmana

Ședința în care urma să se anunțe măsurile de pedepsire a Teatrului Bulandra.

Spectacolul teatrului Bulandra cu *Revizorul* de Gogol (premiera 29 ianuarie 1972) în regia lui Lucian Pintilie a fost interzis în urma unei notițe apărute în presa centrală în care „opinia publică indignată...” Cred că notița a apărut în ziare în ziua în care ar fi trebuit să se joace cea de-a 4-a reprezentație.

Pentru ziua de 28 octombrie 1972 a fost convocată o ședință cu artiștii teatrului și membrii de partid, care urma să aibă loc în sala de ședințe de la Muzeul de Istorie a Municipiului București. Înainte de începerea ședinței, în holul muzeului, unde ne adunaserăm cu toții și încercam să ghicim ce se va întâmpla, s-a răspândit zvonul că totul depinde de atitudinea noastră: dacă ne punem cenușă în cap și ne facem autocritică, măsurile nu vor fi severe. Puțini dintre noi bănuiau că măsurile fuseseră deja hotărâte. A început ședința, în prezidiu luând loc Dumitru Ghișe, Ion Brad, Ilie Rădulescu, Constantin Măciucă, Amza Săceanu și Marin Borcea. Constantin Măciucă a citit raportul în care Teatrul Bulandra era incriminat pentru *Revizorul*. Raportul suna foarte grav, erau acuzați Liviu Ciulei directorul teatrului, Lucian Pintilie regizorul spectacolului, secretarul de partid Toma Caragiu, secretariatul literar al teatrului: Tudor Steriade, și Lia Crișan.

Au urmat luările de cuvânt – în care toți au început a-și asuma vina principală. Mi-amintesc de exemplu de Florian Pittiș, pe atunci secretarul organizației de bază U.T.C. din teatru, care a declarat că el poartă vina cea mai mare, ca secretar U.T.C., că nu a fost vigilent, etc. Printre actorii care au luat cuvântul și s-au autoacuzat a fost și Fory Etterle, mi-amintesc că s-a spus printre altele că „un teatru mare face greșeli mari”. Senzația era foarte ciudată: pe de-o parte nu trebuiau să admită că există o solidaritate în trupa teatrului, iar pe de altă parte senzația de „făcătură”, de „fă-te frate cu dracu’ până treci puntea”. Și în momentul acela, a luat cuvântul din ultimul rând al sălii Vasile Datcu, ajutor de pictor executant în teatrul nostru. El a spus răspicat că se simte mândru că este angajat în Teatrul Bulandra, care e un teatru foarte bun, care a scos un spectacol extraordinar, *Revizorul* în regia lui Lucian Pintilie. Reacția sălii în fața adevărului gol-goluț a fost împărțită: unii au început să-i șoptească „nenorocitul, stai jos”, iar alții au lăsat capetele în jos. Reacția lui Ilie Rădulescu din prezidiu a fost violentă. S-a interesat cine este persoana care face notă discordantă și strică frumusețea de ședință.

După terminarea discuțiilor, s-a dat, în sfârșit, citire măsurilor. Destituirea lui Liviu Ciulei, propunerea destituirii lui Toma Caragiu din funcția de secretar al organizației de bază P.C.R. într-o ședință ce avea să aibă loc după o pauză, etc.

Citirea măsurilor a consternat sala convinsă că a fost trasă pe sfoară, tot bâlciul cu cenușa în cap nu fusese. vorba lui Nenea Iancu, decât o „manoperă grosolană” pentru ca ședința să capete un puternic caracter autocritic și să se poată raporta mai sus că totul a decurs bine.

Când s-a dat pauză, un grup de actori și actrițe l-au înconjurat pe Ion Brad încercând să-i ceară socoteală pentru aceasta cacialma penibilă.

Ședința P.C.R. care a urmat a durat foarte mult. Noi, ceilalți, am așteptat afară și am aflat după terminarea ei că s-a pus la vot destituirea secretarului P.C.R. de nenumărate ori, nimeni nu a votat pentru până Toma nu s-a sculat și i-a rugat el însuși pe colegii lui să-i voteze „destituirea”.

Când am plecat de acolo triști, indignați și abătuți pentru decapitarea celui mai bun teatru din România dacă nu din lume, am convenit între noi că acea ședință va intra în Istoria Culturii Române ca „ședința când a fost dus Teatrul Bulandra la Muzeu”.

(Din arhiva Dan Jitianu pusă la dispoziție de familia sa pentru întocmirea unui volum dedicat creației scenografului.)